

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Υπουργείο Γεωργίας,
Φυσικών Πόρων
και Περιβάλλοντος

ΤΜΗΜΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού Κύπρου

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2011

Το σχέδιο συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής της Ε.Ε.

Υπεύθυνοι υλοποίησης έργου:

Φ. Γερμανού Λουκά, Πρώτη Λειτουργός Υδάτων
Π. Χατζηγεωργίου, Ανώτερη Εκτελεστική Μηχανικός
(Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)

Σύνταξη-Επιμέλεια:

Σ. Καϊμάκη, Ι. Καραβοκύρης,
Ε. Γκουβάτσου
(Σύμβουλοι Μηχανικοί)

Σχεδιασμός:

Peppermint Concept + Design
Χ. Λυκίδης

Περιεχόμενα

Πρόλογος	σελ.4
Εισαγωγή	σελ.6
Ποια είναι τα Υδάτινα Σώματα της Κύπρου	σελ.8
Ποιες είναι οι περιοχές που προστατεύονται για τα Υδάτινα Σώματά τους	σελ.9
Ποια είναι η κατάσταση των Υδάτινων Σωμάτων της Κύπρου	σελ.10
Ποιες είναι οι σημαντικότερες πιέσεις για τα νερά της Κύπρου και ποιες είναι οι επιπτώσεις τους	σελ.12
Ποιοι είναι οι περιβαλλοντικοί μας Στόχοι	σελ.16
Ποιό είναι το Πρόγραμμα Μέτρων	σελ.16
ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	σελ.17
Συμπληρωματικά μέτρα που κρίνονται αναγκαία για να τηρηθούν οι καθοριζόμενοι περιβαλλοντικοί στόχοι	σελ.22
Είναι τα μέτρα αποτελεσματικά;	σελ.28
Ποιά ήταν η άποψη του κοινού;	σελ.29
Γιατί το Σχέδιο Διαχείρισης των νερών είναι σημαντικό	σελ.30

Πρόλογος

Η Κύπρος συγκαταλέγεται στις πιο φτωχές σε νερό χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αειφόρος διαχείριση των νερών, σε μια χώρα που υποφέρει από μακρές περιόδους λειψυδρίας και ξηρασίας, όπως η δική μας, αποτελεί μίαν από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε. Για να επιτύχουμε τη βιώσιμη διαχείριση των νερών μας, απαιτείται ολοκληρωμένη προσέγγιση και διερεύνηση όλων των τεχνικών, κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων, που σχετίζονται με το νερό. Η νέα αυτή περιβαλλοντική προσέγγιση βασίζεται στο μοντέλο ανάπτυξη-διαχείριση των υδάτινων μας πόρων σύμφωνα με τη σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων - ΟΠΥ (2000/60/ΕΚ).

Η Οδηγία αυτή τέθηκε σε ισχύ στις 22 Δεκεμβρίου του 2000 και ενσωματώθηκε στο δίκαιο της Κυπριακής Δημοκρατίας με τον Νόμο του 2004 (Ν13(Ι)/2004). Στόχος της είναι η επίτευξη της καλής κατάστασης των νερών σε όλη την Ευρώπη μέσω της αειφόρου διαχείρισης των υδάτινων πόρων, επιφανειακών, υπόγειων και παράκτιων.

Η Οδηγία αυτή θεωρείται καινοτόμος γιατί αφενός αντιμετωπίζει το νερό ως οικολογικό αγαθό και αφετέρου γιατί εμπλέκει το ευρύτερο κοινό στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για το νερό και το περιβάλλον. Επιπλέον, παρέχει νέες ευκαιρίες για τη βιώσιμη χρήση, τη διαχείριση και την πρόληψη περαιτέρω υποβάθμισης των νερών, δίνοντας κατευθυντήριες γραμμές για την ετοιμασία Σχεδίων και Προγραμμάτων, με στόχο την επίτευξη «καλής κατάστασης» για όλα τα νερά μέχρι το 2015, ή το αργότερο μέχρι το 2027.

Κατά τα τελευταία χρόνια έχουν εκπονηθεί στην Κύπρο αρκετές προπαρασκευαστικές μελέτες και έχουν γίνει διάφορες ενέργειες για εφαρμογή της πιο πάνω Οδηγίας. Μέσα από τη δημόσια διαβούλευση έχουν προσδιοριστεί και ιεραρχηθεί τα πιο σημαντικά ζητήματα διαχείρισης που αντιμετωπίζει η χώρα μας και έχει ήδη ετοιμαστεί Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού.

Το Σχέδιο καταγράφει την υφιστάμενη κατάσταση των νερών, θέτει τους στόχους για τη βελτίωση της κατάστασής τους και τέλος καθορίζει το Πρόγραμμα Μέτρων για την επίτευξη των στόχων αυτών. Πιο συγκεκριμένα, το Σχέδιο περιλαμβάνει δέσμη μέτρων τα οποία είναι τεχνικά εφικτά, οικονομικά, αποδοτικά και σε γενικές γραμμές απαραίτητα για τη σταδιακή βελτίωση της κατάστασης των υδάτινων πόρων μας καθώς και για τη διατήρηση της καλής κατάστασης όσων πόρων βρίσκονται σήμερα σε καλή κατάσταση.

Αναμφίβολα, η Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο για την άμβλυση πολλών προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζουμε και σχετίζονται με το νερό. Η αποτελεσματική εφαρμογή της, μέσω του Σχεδίου Διαχείρισης Υδάτων, με την ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας και την πολιτική δέσμευση της Κυβέρνησης, αναμένεται ότι θα έχει θετικά αποτελέσματα για τον τόπο μας.

Στη Διεύθυνση και το προσωπικό του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων, καθώς και σε όλους τους συντελεστές, που συνέβαλαν με οποιονδήποτε τρόπο σε αυτήν την πρωτοπόρα προσπάθεια για την αειφόρο ανάπτυξη και διαχείριση των πολύτιμων υδάτινων πόρων της χώρας μας, εκφράζω τις θερμές ευχαριστίες και τα συγχαρητήρια μου.

Σοφοκλής Αλετράρης

Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Εισαγωγή

Η Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ (Ο.Π.Υ.) θεσμοθετήθηκε το 2000 και κατέστη υποχρεωτική για όλα τα κράτη μέλη το 2003. Η Ο.Π.Υ στοχεύει στην προστασία των νερών από την υποβάθμιση, εξασφαλίζει την προοδευτική μείωση της ρύπανσής τους και προωθεί τη βιώσιμη χρήση του νερού για κάθε χρήση (ύδρευση, άρδευση, βιομηχανία, κτηνοτροφία, τουρισμός) και για το περιβάλλον, για τη σημερινή και για τις μελλοντικές γενιές.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει μεταφέρει πλήρως την Ο.Π.Υ. στην Εθνική Νομοθεσία με τον «Περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμο του 2004» (Ν13(Ι)/2004).

Ο Νόμος είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (Τ.Α.Υ.). Σύμφωνα με τον Νόμο αυτό Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή των προνοιών της Ο.Π.Υ. είναι το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (ΥΓΦΠ&Π).

Η Αρμόδια Αρχή είναι υπεύθυνη για όλες τις υποχρεώσεις που σχετίζονται με την Ο.Π.Υ εκτός από την κατάρτιση προγράμματος μέτρων και του σχεδίου διαχείρισης της λεκάνης απορροής ποταμού, τα οποία σύμφωνα με τα άρθρα 4(3), 19 και 22 συντονίζονται από την Αρμόδια Αρχή και εγκρίνονται από το Υπουργικό Συμβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Συνολικά, η Ο.Π.Υ. στοχεύει στην επίτευξη καλής κατάστασης για όλα τα Υδάτινα Σώματα μέχρι το 2015.

Για την επίτευξη των στόχων της, κάθε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), συνεπώς και η Κύπρος, πρέπει να υλοποιήσουν μια σειρά από στοχευμένες και ιεραρχημένες δράσεις με σαφές και αυστηρό χρονοδιάγραμμα.

Ο ακρογωνιαίος λίθος των δράσεων αυτών είναι το ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ και το ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΡΩΝ. Τα παραπάνω ολοκληρώθηκαν το 2011, σύμφωνα δε με την Οδηγία, το 2012 όλα τα μέτρα που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα πρέπει να είναι λειτουργικά.

Οι περιβαλλοντικοί στόχοι που έχουν τεθεί θα πρέπει να έχουν επιτευχθεί μέσα από την υλοποίηση του Προγράμματος Μέτρων μέχρι το 2015.

Το 2015 το Σχέδιο Διαχείρισης, οι περιβαλλοντικοί στόχοι και το Πρόγραμμα Μέτρων επανεξετάζονται. Ένας νέος κύκλος διαχείρισης και προστασίας των υδάτινων σωμάτων ξεκινάει το 2015 και τελειώνει το 2021. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται από το 2021 μέχρι το 2027.

Η Κύπρος έχει εκπληρώσει όλες τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την Ο.Π.Υ. Αναλυτικά, όλα τα στοιχεία που αφορούν στην εφαρμογή της είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα: www.wfd.wdd.moa.gov.cy.

Πρόσφατα ολοκλήρωσε το Σχέδιο Διαχείρισης και το Πρόγραμμα Μέτρων αλλά και τα Σχέδιά της για την Αναθεώρηση της Υδατικής Πολιτικής και για τη Διαχείριση της Ξηρασίας. Τα παραπάνω θεσμοθετήθηκαν επίσημα με την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, τον Ιούνιο του 2011.

Ποια είναι τα Υδάτινα Σώματα της Κύπρου

Στην Κύπρο αναγνωρίστηκαν 216 ποτάμια υδάτινα σώματα, εκ των οποίων τα 49 προσδιορίστηκαν σαν «Ιδιαίτερα Τροποποιημένα» δηλαδή σαν σώματα που έχουν απωλέσει το φυσικό τους χαρακτήρα λόγω ανθρωπίνων δραστηριοτήτων.

Λόγω του ξηρού Μεσογειακού κλίματος υπάρχουν στην Κύπρο μόνο 5 φυσικές λίμνες, οι οποίες είναι όλες αλμυρές ή υφάλμυρες. Οι υπόλοιπες λίμνες δημιουργήθηκαν από ανθρώπινη δραστηριότητα. Αναγνωρίστηκαν συνεπώς 18 λιμναία σώματα, εκ των οποίων τα 12 προσδιορίστηκαν ως «Ιδιαίτερα Τροποποιημένα» και 1 ως «Τεχνητό» δηλαδή υδάτινο σώμα που αποτελεί εξ ολοκλήρου ανθρώπινη κατασκευή (η Άχνα).

Ακόμα αναγνωρίστηκαν 27 παράκτια υδάτινα σώματα, από τα οποία η Κυπριακή Δημοκρατία ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο σε 25. Από αυτά 5 προσδιορίστηκαν ως «Ιδιαίτερα Τροποποιημένα».

Τέλος αναγνωρίστηκαν 20 υπόγεια υδάτινα σώματα, 1 εκ των οποίων βρίσκεται εξ ολοκλήρου σε περιοχή όπου η Κυπριακή Δημοκρατία δεν ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο. Από τα παραπάνω 19 υπόγεια σώματα, τα 13 υπάγονται σε καθεστώς προστασίας αφού χρησιμοποιούνται για ύδρευση.

Ποιες είναι οι περιοχές που προστατεύονται για τα Υδάτινα Σώματά τους

Για τις περιοχές αυτές έχει καταρτισθεί ένας κατάλογος (Μητρώο) που περιλαμβάνει:

Περιοχές που προορίζονται για την άντληση ύδατος για ανθρώπινη κατανάλωση (πόσιμο)

Τέτοιες περιοχές στην Κύπρο είναι 5 ταμιευτήρες (5 λιμναία υδάτινα σώματα) και 13 υπόγεια σώματα.

Περιοχές που προορίζονται για την προστασία υδρόβιων ειδών με οικονομική σημασία

Δεν εντοπίζονται τέτοιου είδους περιοχές στην Κύπρο.

Υδάτινα σώματα που έχουν χαρακτηριστεί ως ύδατα αναψυχής, συμπεριλαμβανομένων των νερών κολύμβησης

Υπάρχουν 13 τέτοιες περιοχές στην Κύπρο.

Περιοχές ευαίσθητες στην παρουσία θρεπτικών ουσιών (Ευπρόσβλητες Ζώνες)

Έχουν καθοριστεί στην Κύπρο 5 Ευπρόσβλητες Ζώνες στις περιοχές Κοκκινόχωρια, Κίτι - Περβόλια, Ακρωτήρι, Πάφος και Πόλη Χρυσοχούς και αφορούν στους υδροφορείς Κοκκινόχωριών, Ακρωτηρίου, Πάφου (Πέγειας), Κιτίου και Πόλης Χρυσοχούς.

Περιοχές ευαίσθητες σε σχέση με την απόρριψη αστικών λυμάτων

Έχουν καθορισθεί 2 τέτοιες περιοχές:

A. Τα νερά του υδατοφράκτη Πολεμιδίων και τα εδάφη στα οποία ρέουν επιφανειακά νερά που καταλήγουν στον υδατοφράκτη και

B. Οι περιοχές των παράκτιων νερών που εκτείνονται από το Δήμο Παραλιμνίου μέχρι το Ακρωτήριο της Πύλας.

Περιοχές που προορίζονται για την προστασία οικοτόπων ή ειδών

Στην Κύπρο 36 περιοχές του δικτύου Natura 2000 έχουν συμπεριληφθεί στο Μητρώο (17 Τόποι Κοινοτικής Σημασίας(ΤΚΣ), 14 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) καθώς και 5 περιοχές που είναι ταυτόχρονα και ΤΚΣ και ΖΕΠ).

Ποια είναι η κατάσταση των Υδάτινων Σωμάτων της Κύπρου

Η Κύπρος κατάρτισε Προγράμματα για την παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, ώστε να υπάρχει συνεκτική και συνολική εικόνα της κατάστασής τους σύμφωνα με τις πρόνοιες της Ο.Π.Υ.

Τα Προγράμματα αυτά συνεχίζονται και ενισχύονται διαρκώς με νέα δεδομένα και μετρήσεις.

Με βάση τα αποτελέσματα του Προγράμματος παρακολούθησης προκύπτει ότι :

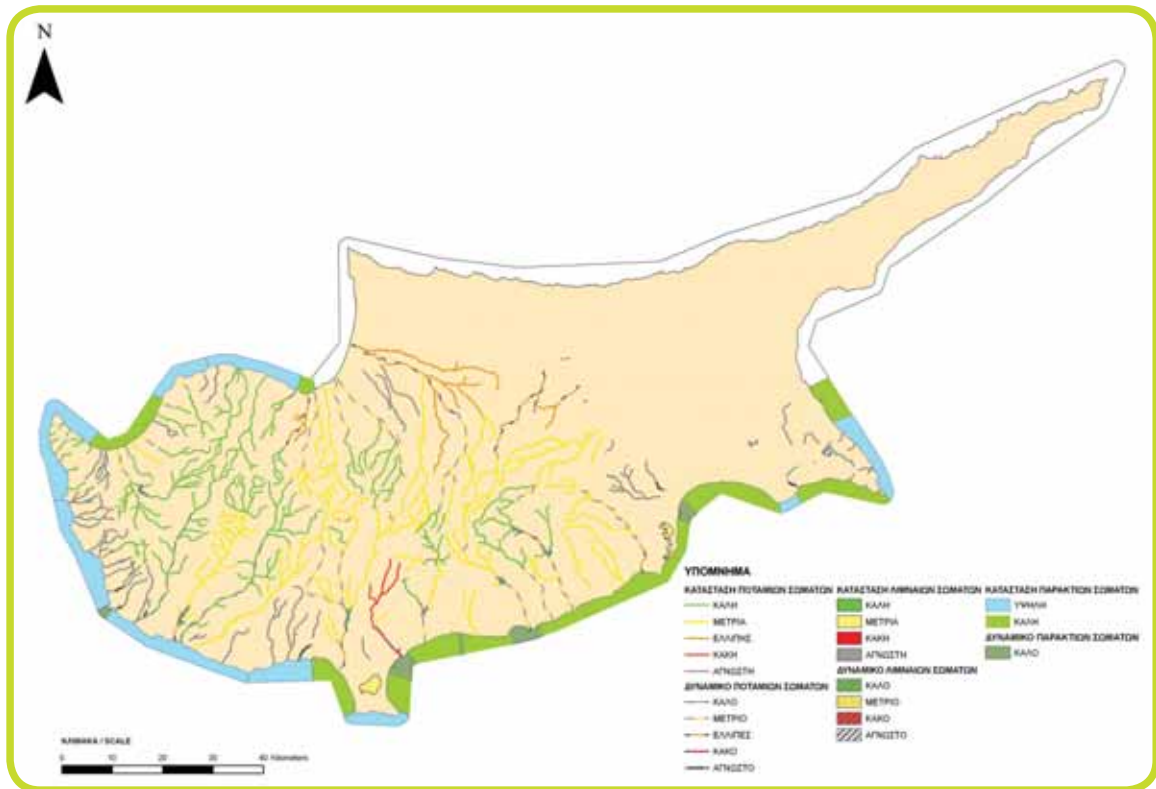
- Η χημική κατάσταση των ποτάμιων σωμάτων είναι σε συντριπτικό ποσοστό καλή.
- Η οικολογική κατάσταση των ποτάμιων σωμάτων είναι υποδεέστερη λόγω διαφόρων επεμβάσεων που έχουν γίνει αλλά και εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν έχουν νερό για μεγάλα χρονικά διαστήματα.
- Κατά παρόμοιο τρόπο, ενώ η χημική κατάσταση των λιμναίων σωμάτων είναι σε πολύ μεγάλο ποσοστό καλή, η οικολογική τους κατάσταση παρουσιάζει υστέρηση και θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για τη βελτίωσή της.
- Αντίθετα, το σύνολο των 25 παράκτιων υδάτινων σωμάτων βρέθηκε σε καλή ή υψηλή οικολογική κατάσταση ή καλό οικολογικό δυναμικό. Ομοίως και η χημική τους κατάσταση βρέθηκε καλή.
- Τα υπόγεια υδάτινα σώματα είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους σε κακή ποσοτική κατάσταση. Η χημική τους κατάσταση είναι καλή σε ποσοστά παρόμοια με εκείνα των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων.

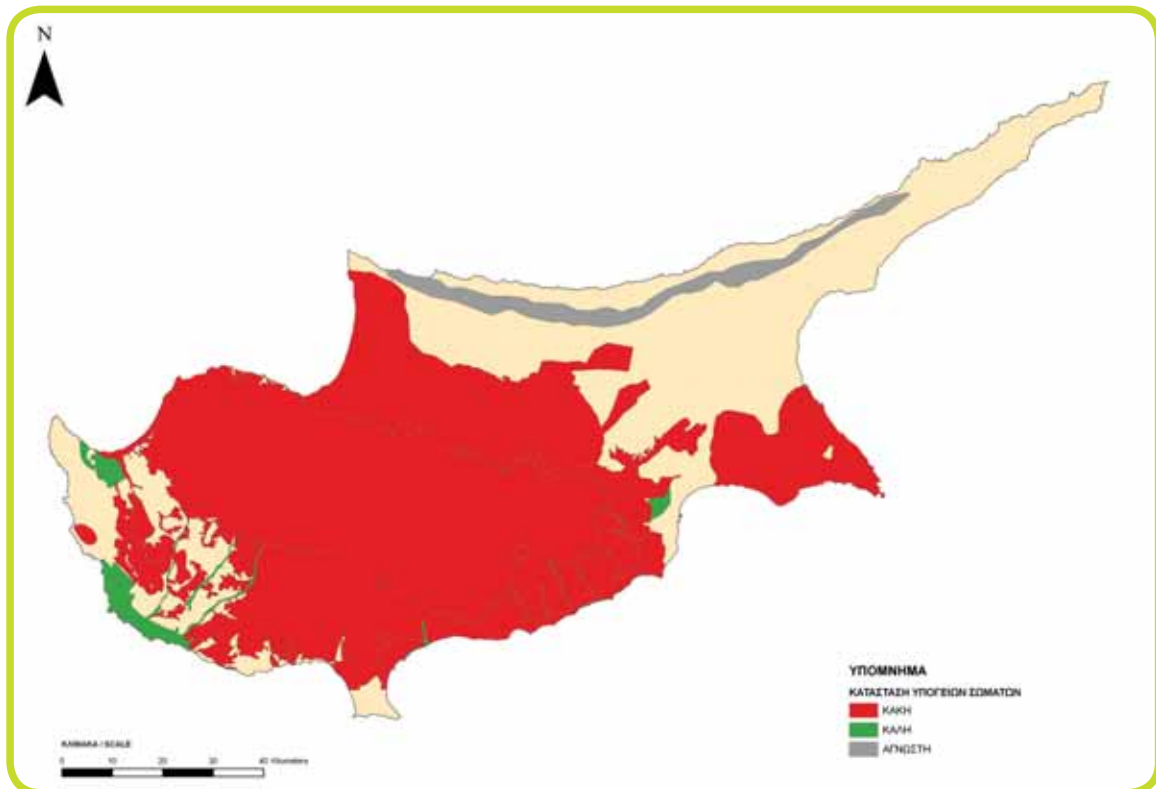
Στιγμιότυπο από δειγματοληψία λιμναίου σώματος

Στιγμιότυπο από δειγματοληψία ποτάμιου σώματος

Υφιστάμενη Κατάσταση και Δυναμικό επιφανειακών υδάτινων σωμάτων

Υφιστάμενη Κατάσταση υπόγειων υδάτινων σωμάτων

Ποιες είναι οι σημαντικότερες πιέσεις για τα νερά της Κύπρου και ποιες είναι οι επιπτώσεις τους

Οι πιέσεις, δηλαδή οι πηγές ρύπανσης που έχουν ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση της ποιότητας των νερών της Κύπρου διακρίνονται σε σημειακές δηλαδή σε πιέσεις που εντοπίζονται χωρικά και μπορεί να επηρεάζουν ένα ή περισσότερα, αλλά πάντως περιορισμένο αριθμό υδάτινων σωμάτων, και διάχυτες, δηλαδή πιέσεις που επηρεάζουν ολόκληρες περιοχές.

Ως κυριότερες πηγές σημειακής ρύπανσης καταγράφονται:

- Τα αστικά λύματα, που μετά την επεξεργασία τους, μπορεί να απορρίπτονται σε κάποιο σημείο επηρεάζοντας έτσι, την ποιότητα των παρακείμενων ή των υποκείμενων υδάτινων σωμάτων.

Στην Κύπρο υπάρχει υψηλός βαθμός συμμόρφωσης με την Οδηγία και τις διατάξεις για τα αστικά λύματα. Μέχρι το 2012 ο πληθυσμός που θα είναι συνδεδεμένος με δίκτυα αποχέτευσης και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων θα αυξηθεί από 417.990 σε 860.000. Προβλέπεται η κατασκευή ή η ολοκλήρωση των αποχετευτικών δικτύων σε 57 οικισμούς.

- Τα κτηνοτροφικά απόβλητα σε οργανωμένες κτηνοτροφικές μονάδες.

Στην Κύπρο σήμερα λειτουργεί μεγάλος αριθμός εγκαταστάσεων πτηνοτροφίας, χοιροστάσια και βουστάσια. Στις πρόνοιες της Οδηγίας για την Ολοκληρωμένη Πρόληψη και Έλεγχο της Ρύπανσης (IPPC) εμπίπτουν 30 πτηνοτροφεία και 37 χοιροστάσια.

- Τα βιομηχανικά απόβλητα και τα απόβλητα από μεγάλες τεχνικές εγκαταστάσεις.

Υπολογίζεται ότι σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο 1.100 βιομηχανικές μο-

Απόρριψη αστικών λυμάτων

Βιομηχανικά και κτηνοτροφικά απόβλητα

νάδες περίπου οι οποίες παράγουν ετησίως μια ποσότητα υγρών αποβλήτων της τάξεως των 3.000.000 m³ ετησίως. Ένας μεγάλος αριθμός βιομηχανιών βρίσκεται εγκατεστημένος στις Βιομηχανικές Περιοχές και τις Βιομηχανικές/Βιοτεχνικές Ζώνες. Σε όλη την Κύπρο υπάρχουν περισσότερες από 45 Βιομηχανικές Ζώνες. Στην κατηγορία αυτή εξετάζεται και η μη ελεγχόμενη και υψηλού δυναμικού ρύπανσης περιοχή του σκυβαλότοπου / λυματοόπου Βατίου.

- **Οι χώροι διάθεσης στερεών αποβλήτων.**

Η τρέχουσα πρακτική διάθεσης των απορριμμάτων της Κύπρου περιλαμβάνει και μη- ή ημι-ελεγχόμενες αποθέσεις των δημοτικών απορριμμάτων σε Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (Χ.Α.Δ.Α.) σε όλη τη χώρα. Για την επίλυση του προβλήματος της ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων καταρτίσθηκε και υλοποιείται ειδικό σχέδιο διαχείρισης.

- **Τα μεταλλεία – λατομεία σε μικρότερο βαθμό.**

Η κυπριακή μεταλλευτική βιομηχανία ήταν δραστηριοποιημένη στην παραγωγή μεταλλευμάτων και συμπακνωμάτων χαλκού, σιδηροπυρίτη, χρυσού, χρωμίτη καθώς και ινών αμιάντου. Οι κύριες μεταλλευτικές περιοχές του νησιού είναι οι περιοχές Σκουριώτισσα, Αγροκπηιά, Καμπιά, Καλαβασός και Λίμνη. Μεμονωμένα μεταλλεία απαντώνται στις περιοχές Τρούλλοι, Μαγκαλένι, Περαιβάσα και Βρέτσια.

Η λειτουργία των μεταλλευτικών εγκαταστάσεων τα τελευταία 100 χρόνια άφησε στο νησί περισσότερους από 200 εκ. τόννους μεταλλευτικών αποβλήτων συγκεντρωμένων γύρω από εγκαταλελειμμένα ορυχεία.

- **Οι υδατοκαλλιέργειες, οι αφαλατώσεις και οι λιμένες επίσης σε μικρότερο βαθμό.**

Στην Κύπρο λειτουργούν επτά (7) μονάδες πάχυνσης ευρύαλων μεσογειακών ειδών και τρεις (3) μονάδες που ασχολούνται αποκλειστικά με την πάχυνση ερυθρού τόνου. Επίσης, λειτουργούν και επτά (7) μονάδες υδατοκαλλιέργειας γλυκών υδάτων στις οποίες περιλαμβάνονται 6 μικρά ιχθυοτροφεία πέστροφας και 1 μονάδα παραγωγής διακοσμητικών ψαριών. Ακόμη λειτουργούν 3 ιδιωτικοί ιχθυογεννητικοί σταθμοί και 1 εκκολαπτήριο – εκτροφείο γαρίδων στη στεριά.

Η Αρχή Λιμένων Κύπρου διαχειρίζεται τα εμπορικά λιμάνια της Λεμεσού και της Λάρνακας, το βιομηχανικό λιμάνι του Βασιλικού, το παλιό λιμάνι Λεμεσού, το λιμάνι της Πάφου, το λιμανάκι στο Λατσί και τους ειδικούς σταθμούς πετρελαιοειδών στη Λάρνακα, Μονή, Βασιλικό και Δεκέλεια. Ακόμα στην Κύπρο λειτουργούν δύο μαρίνες: Η μαρίνα Λάρνακας 400 θέσεων και η μαρίνα Αγίου Ραφαήλ 300 θέσεων και 12 αλιευτικά καταφύγια.

Ως κυριότερες πηγές διάχυτης ρύπανσης καταγράφονται:

Η απορροή και διηθήσεις από αγροτικές δραστηριότητες

Υπάρχουν μεγάλες διάχυτες πηγές ρύπανσης που σχετίζονται με τις γεωργικές δραστηριότητες και που συμβάλλουν στον εμπλουτισμό των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων με θρεπτικά. Η γεωργική δραστηριότητα ασκείται χωρικά σε ποσοστό 30% της συνολικής επιφάνειας της Κύπρου. Ως αποτέλεσμα της γεωργικής δραστηριότητας οι βασικές πιέσεις που ασκούνται είναι η ρύπανση λόγω θρεπτικών (άζωτο και φωσφόρος), λόγω των ενώσεων που χρειάζονται οξυγόνο (BOD, COD) και λόγω της αλατότητας και των παρασιτοκτόνων.

Τα κτηνοτροφικά απόβλητα

Η εκτροφή ζώων αποτελεί μία ευρέως διαδεδομένη αγροτική απασχόληση στην Κύπρο. Τα αγροκτήματα όπου εκτρέφονται χοίροι, βοοειδή και πουλερικά βρίσκονται σε διάφορα μέρη ενώ παράλληλα συνηθίζεται και η εκτροφή αιγοπροβάτων ελευθέρως βοσκής. Τα απόβλητα όπως η κοπριά και η ιλύς των εκτροφείων, εκτός των χοιροτροφείων, συλλέγονται και συγκεντρώνονται σε περιοχές κοντά στα αγροκτήματα και χρησιμοποιούνται ως λιπάσματα στις γύρω περιοχές.

Τα αστικά λύματα στις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν συλλογικά αποχετευτικά δίκτυα και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων

Τα αστικά λύματα περιοχών μη συνδεδεμένων με κεντρικά συστήματα επεξεργασίας αποβλήτων αποτελούν διάχυτη πηγή ρύπανσης. Η τρέχουσα πρακτική στην Κύπρο είναι η χρήση μεμονωμένων συστημάτων διάθεσης αποβλήτων (βόθρων) οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι στεγανοί. Στις περιπτώσεις στεγανών βόθρων η εκκένωσή τους γίνεται με βυτιοφόρα οχήματα. Η εκκένωση και μεταφορά των βοθρολυμάτων σε εγκαταστάσεις γίνεται με πρωτοβουλία των ιδιοκτητών των ακινήτων.

Οι όμβριες απορροές

Η απορροή των όμβριων υδάτων μπορεί επίσης να αποτελέσει σημαντική πηγή ρύπανσης με σημαντικές πιέσεις στην ποιότητα των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων ως σημειακή ή, συνήθως, ως διάχυτη πηγή ιδιαίτερα στις αστικές περιοχές. Ομοίως οι βιομηχανικές περιοχές και οι υποδομές μεταφο-

Ρύπανση από μεταλλεία - λατομεία

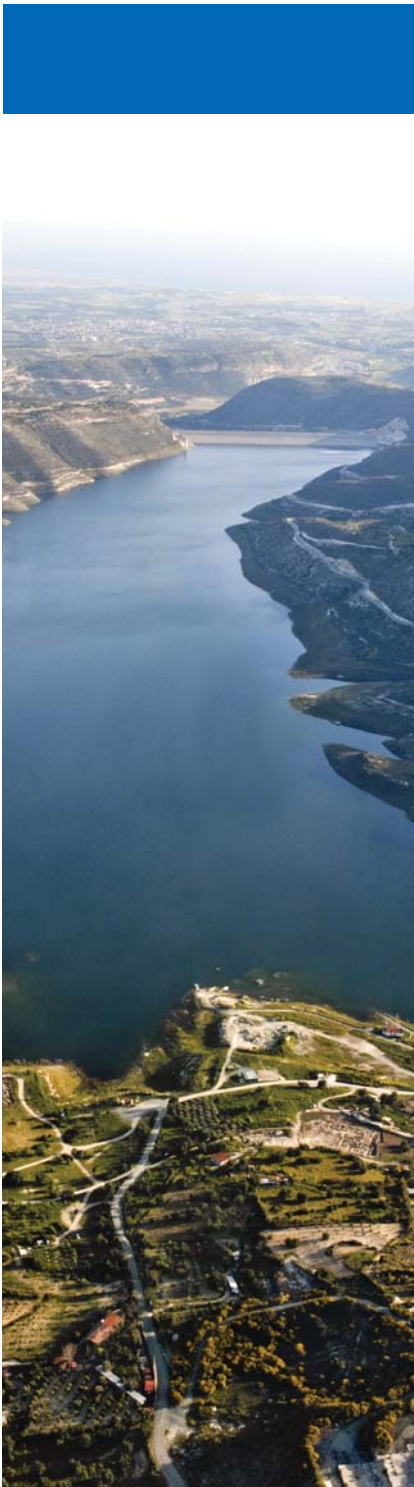

ρών, όπως οι αυτοκινητόδρομοι και τα αεροδρόμια, παράγουν επίσης σημαντικό όγκο απορροής όμβριων υδάτων. Οι απορροές αυτές μπορεί να έχουν υψηλό ρυπαντικό φορτίο (COD, θρεπτικά (N, P), βαρέα μέταλλα (Cu, Pb και Zn), έλαια και υδρογονάνθρακες).

Σημαντική μορφή πίεσης για τα νερά της Κύπρου αποτελούν επίσης οι απολήψεις μέσω διαφόρων, σημαντικών σε μέγεθος, τεχνικών έργων και κατασκευών από επιφανειακά ή υπόγεια υδάτινα σώματα, με σκοπό την κάλυψη των αναγκών των ανθρώπων για διάφορες χρήσεις.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η διαθέσιμη αποθηκευτική ικανότητα των φραγμάτων το έτος 1960 έφθανε περί τα $6 \times 10^6 \text{ m}^3$, ανήλθε στα περίπου $300 \times 10^6 \text{ m}^3$ στις αρχές της δεκαετίας του 1990 και φθάνει τα περίπου $330 \times 10^6 \text{ m}^3$ σήμερα. Βάσει των προτύπων της Διεθνούς Επιτροπής Μεγάλων Φραγμάτων (ICOLD), η Κύπρος έρχεται πρώτη στην Ευρώπη όσον αφορά στον αριθμό των φραγμάτων ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Έτσι σήμερα έχουν κατασκευαστεί και λειτουργούν πέραν των 100 φραγμάτων, από τα οποία τα 56 είναι εγγεγραμμένα στον κατάλογο της ICOLD. Από τα μεγάλα φράγματα, τα 18 είναι εξωποτάμιες λιμνοδεξαμενές.

Οι απολήψεις από υπόγεια υδάτινα σώματα είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικές αφού έχουν οδηγήσει σε ορισμένες περιπτώσεις τους υπόγειους υδροφορείς σε καθεστώς υπεράντλησης και ποιοτικής υποβάθμισης. Ο μεγαλύτερος όγκος απολήψεων εμφανίζεται στις πεδινές περιοχές των Κοκκινοχωρίων, της Μεσαορίας στα ανατολικά και του Ακρωτηρίου και της Πάφου στα κεντροδυτικά.

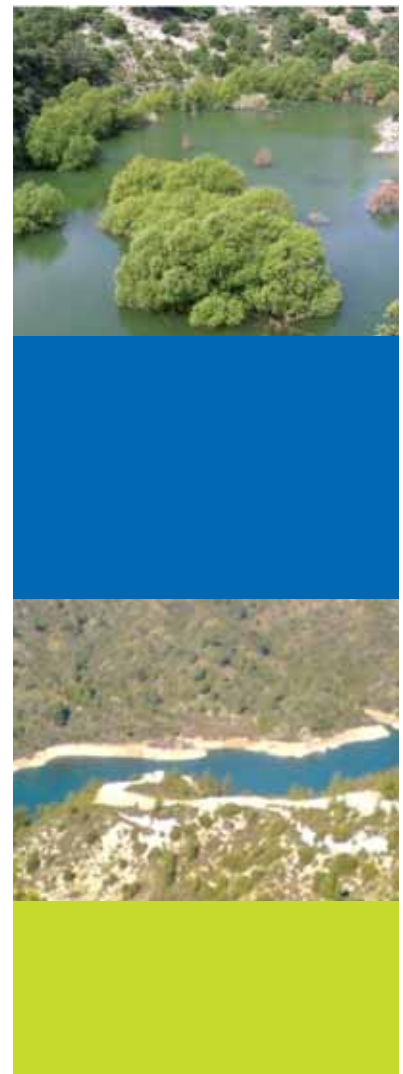

Ποιοι είναι οι περιβαλλοντικοί μας Στόχοι

Τέθηκαν περιβαλλοντικοί στόχοι για όλα τα υδάτινα σώματα αξιοποιώντας τις πληροφορίες και τη γνώση που έχει αποκτηθεί για τη σημερινή κατάσταση των υδάτινων σωμάτων, τις υφιστάμενες πιέσεις, και επιπτώσεις, τις χρήσεις του νερού και τις προστατευόμενες περιοχές. Για πολλά σώματα η καλή κατάσταση ή το καλό δυναμικό δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί στην 1η Περίοδο Προγραμματισμού (ως το 2015) για τεχνικούς λόγους ή εξαιτίας των φυσικών συνθηκών, οι οποίες δεν επιτρέπουν την ανάκαμψη των υδάτινων σωμάτων σε τόσο σύντομο χρόνο.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι λόγοι μη επίτευξης της καλής κατάστασης ως το 2015, αφορούσαν στην αδυναμία προσδιορισμού και εντοπισμού των αιτιών υποβάθμισης της κατάστασης του υδάτινου σώματος.

Έτσι για το 2015 τέθηκε ως στόχος η αύξηση του ποσοστού των λιμναίων και ποτάμιων υδάτινων σωμάτων σε καλή κατάσταση, από 45% περίπου που είναι σήμερα σε 75%. Για τα υπόγεια υδάτινα σώματα, όπου ο ρυθμός ανάκαμψης είναι εξαιρετικά χαμηλός, το ποσοστό αυτό από 21% σήμερα θα ανέλθει σε 26% το 2015.

Ποιο είναι το Πρόγραμμα Μέτρων

Το Πρόγραμμα Μέτρων περιλαμβάνει τον καθορισμό των κανονιστικών διατάξεων ή των βασικών μέτρων, που θα πρέπει να εφαρμοστούν προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που καθορίζονται για το 2015. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν επίσης μέτρα τιμολόγησης που λαμβάνονται για να παρέχουν κίνητρα αποτελεσματικότερης διαχείρισης του νερού. Ακόμα περιλαμβάνει τα λεγόμενα συμπληρωματικά μέτρα που στοχεύουν, είτε στην ενίσχυση των προηγούμενων διατάξεων, είτε στην οργάνωση νέων διατάξεων ή ακόμα και στην υλοποίηση έργων ή μελετών όπου είναι απαραίτητο.

Κεντρική επιλογή στην πολιτική για τα νερά αποτελεί η λεγόμενη συνδυασμένη προσέγγιση (Άρθρο 10).

ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία των υδάτων

Πρόκειται για τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία των νερών. Τα μέτρα στοχεύουν στην ενίσχυση της εφαρμογής των διαφόρων κοινοτικών Οδηγιών (όπως οι Οδηγίες για τα αστικά λύματα, για τα πτηνά κ.λπ.) που σχετίζονται με το νερό και εφαρμόζονται από την Κυπριακή Δημοκρατία. Μια σειρά από ειδικά μέτρα, κυρίως διοικητικού χαρακτήρα, εντάχθηκαν στην κατηγορία αυτή.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- Εκπόνηση μελέτης για την ενίσχυση των Τμημάτων Περιβάλλοντος, Γεωλογικής Επισκόπησης, Γεωργίας ή άλλων Τμημάτων και Υπηρεσιών, οι οποίες έχουν αναλάβει την εφαρμογή και παρακολούθηση Οδηγιών της Ε.Ε για το περιβάλλον.
- Διερεύνηση της επίπτωσης της διάθεσης όμβριων απορροών και άλλων αποβλήτων μέσω των αγωγών αποχέτευσης ομβρίων στα ύδατα κολύμβησης καθώς και εξεύρεσης βιώσιμων τρόπων άμβλυνσής της.
- Διερεύνηση τάσης για ανάπτυξη μακροφυκών ή/και θαλάσσιου φυτοπλαγκτού και καθορισμός κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων.
- Μελέτες διαχείρισης για τις περιοχές Ζ.Ε.Π Φράγμα Άχνας και Λίμνη Παραλιμνίου.
- Απαγόρευση απόληψης υλικών από κοίτες ποταμών και εκπόνηση εξειδικευμένων διαχειριστικών μελετών σε περιοχές ποταμών που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000.
- Αναμόρφωση του νομικού πλαισίου που διέπει τη διάνοηση και λειτουργία των υδροληπτικών γεωτρήσεων.
- Μελέτη προσδιορισμού των απαραίτητων τεχνικών μέτρων για την ορθή χλωρίωση του νερού το οποίο οδηγείται στην ανθρώπινη κατανάλωση.
- Μέτρα που σχετίζονται με τις Εκθέσεις Ασφαλείας των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών που εμπίπτουν στις πρόνοιες της Οδηγίας SEVESO.
- Τροποποίηση του Νόμου για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων.
- Εξορθολογισμός του συστήματος επεξεργασίας και διάθεσης της ιλύος Αγίας Νάπας-Παραλιμνίου.
- Εκπόνηση συνολικής μελέτης Αποτίμησης των Τεχνικών και Λειτουργικών Χαρακτηριστικών των Υφισταμένων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων.
- Έκδοση Αδειών Απόρριψης Αποβλήτων (Α.Α.Α.) για όλες τις εγκαταστάσεις, αυστηρότεροι έλεγχοι και θέσπιση κατά περίπτωση αυστηρότερων ορίων απόρριψης συγκεκριμένων παραμέτρων για συγκεκριμένες εγκαταστάσεις.
- Κατάρτιση προγράμματος παρακολούθησης ποιότητας υδροφορέα περιοχών αρδευόμενων με ανακυκλωμένο νερό.
- Δημιουργία εθνικού κατάλογου απογραφής αχρηστευμένων φυτοφαρμάκων.
- Εφαρμογή ελάχιστων κριτηρίων για τη χρήση εξοπλισμού εφαρμογής των φυτοπροστατευτικών.

- Θέσπιση ζωνών προστασίας για όλα τα επιφανειακά υδάτινα σώματα και καθορισμός ελάχιστης υποχρεωτικής απόστασης εφαρμογής και αποθήκευσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων.
- Κίνητρα για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση των υποδομών κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων εντός περιοχών ευαίσθητων στη νιτρορύπανση.
- Ειδικά μέτρα επιμόρφωσης / ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης αλλά και επιβολή κυρώσεων στις παραπάνω περιοχές.
- Δημιουργία Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Δράσης για τη μείωση και την πρόληψη της νιτρορύπανσης.
- Θέσπιση και εφαρμογή Ελάχιστων Παραμένουσων Παροχών (Ε.Π.Π.) κατάντη φραγμάτων.
- Εκπόνηση ειδικής μελέτης προσδιορισμού των επιτρεπτών οριακών τιμών στα επεξεργασμένα κτηνοτροφικά απόβλητα και κριτηρίων εφαρμογής τους στο έδαφος.
- Αναθεώρηση των ισχυόντων Σχεδίων Ανάπτυξης, όπου αυτό είναι αναγκαίο.
- Ανάπτυξη μεθοδολογίας οριοθέτησης ποταμών λαμβάνοντας υπόψη και την Οδηγία 2007/60/ΕΚ.
- Εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών για το σχεδιασμό και τη διαχείριση παρεματίων περιοχών.

Μέτρα για την εφαρμογή πολιτικών τιμολόγησης

Τα προτεινόμενα μέτρα για την εφαρμογή της αρχής ανάκτησης του κόστους της χρήσης ύδατος συνοπτικά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα εξής:

- Εφαρμογή κατάλληλης τιμολογιακής πολιτικής.
- Πρόνοια για τη θέσπιση τέλους υπερκατανάλωσης (Quota) στις πολιτικές τιμολόγησης που θα εφαρμοστούν.
- Σύσταση κεντρικού μηχανισμού για τη συλλογή και αξιοποίηση του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρου (Ταμείο Νερού).

Μέτρα που λαμβάνονται για να τηρηθούν οι απαιτήσεις του άρθρου 7

Η Κύπρος πρέπει να καθιερώσει ζώνες ασφαλείας για όλα τα υδάτινα σώματα που χρησιμοποιούνται ή πρόκειται μελλοντικά να χρησιμοποιηθούν για υδροληψία νερού ανθρώπινης κατανάλωσης.

Η υποχρέωση καθορισμού Ζωνών Ασφαλείας έχει δρομολογηθεί τόσο για τα υπόγεια υδάτινα σώματα όσο και για τους ταμειυτήρες και έχουν ήδη καθορισθεί ζώνες προστασίας σε κάποια από αυτά. Η διαδικασία αυτή πρέπει να ολοκληρωθεί.

Σημειώνεται πάντως ότι οι σύνθετες διαδικασίες που ίσχυαν μέχρι πρόσφατα σχετικά με την απόληψη επιφανειακού / υπόγειου νερού και την αποθήκευση επιφανειακού νερού έχουν πλέον απλοποιηθεί και ομογενοποιηθεί διαχειριστικά, από τις 15 Νοεμβρίου 2010 οπότε τέθηκε σε ισχύ ο «Περί της Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμος του 2010» (Ν. 79(I)/2010).

Μέτρα για τις Σημειακές Πηγές Απορρίψεων που Ενδέχεται να Προκαλέσουν Ρύπανση (Άρθρο 11(3)(ζ))

Τα προτεινόμενα μέτρα σχετικά τις Σημειακές Πηγές Απορρίψεων συνοπτικά περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα εξής :

- Κατάρτιση μπτρώου για τις μεταλλευτικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις της Κύπρου.
- Κατά προτεραιότητα λήψη μέτρων για την αποκατάσταση των μεταλλείων Λίμνης και Καλαβασού.
- Οριστικοποίηση των στόχων του χρονοδιαγράμματος και του κόστους αποκατάστασης των υπολοίπων ανενεργών μεταλλείων.
- Καθορισμός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος αποκατάστασης των Χ.Α.Δ.Α.
- Συνέχιση του προγράμματος δειγματοληψιών μέσω των υφιστάμενων γεωτρήσεων στην περιοχή που έχει αποθηκευτεί το ASKAREL στην περιοχή Πολεμιδίων και κατάρτιση Σχεδίου Δράσης.
- Εγκατάσταση των απαραίτητων υποδομών για την υποδοχή των λυμάτων των σκαφών στα λιμάνια.
- Εκπόνηση συνολικής τεχνικοοικονομικής – περιβαλλοντικής μελέτης αποκατάστασης της ρυπασμένης περιοχής Βατίου με ταυτόχρονη επέκταση της μονάδας επεξεργασίας αποβλήτων Πεντακώμου .

Μέτρα για τις Αρνητικές Επιπτώσεις στην Κατάσταση του Ύδατος (Άρθρο 11(3)(θ))

Για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου (Περί προστασίας της παραλίας, Περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμοι κ.λ.π.) που αφορά στη προστασία των υδάτινων σωμάτων από ανθρώπινες επεμβάσεις καταπάτησης και μορφολογικής αλλοιώσής τους προτείνονται συνοπτικά τα ακόλουθα μέτρα:

- Οριοθέτηση των ποτάμιων υδάτινων σωμάτων στα Σχέδια Ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες πρόνοιες των Σχεδίων και τα κεκτημένα δικαιώματα ανάπτυξης.
- Επιδότηση δράσεων για αποκατάσταση των υδρομορφολογικών χαρακτηριστικών των ποτάμιων και λιμναίων υδάτινων σωμάτων.
- Αποκατάσταση υδρομορφολογικών επιπτώσεων στο Χα ποτάμι κατάντη του ιδιωτικού φράγματος.
- Επιλεγμένες δράσεις υδρομορφολογικής αποκατάστασης σε συγκεκριμένα ποτάμια Υ.Σ.
- Επιλεγμένες δράσεις αποκατάστασης παρόχθιων ζωνών σε συγκεκριμένα ποτάμια Υ.Σ.
- Σύνταξη Οδηγού: «Κατευθυντήριες γραμμές για το σχεδιασμό και τη διαχείριση ποτάμιων περιοχών».
- Μπτρώο καταγραφής μικρών έργων ταμίευσης νερού, μικρών εμπλουτιστικών αναχώματων ή και δημμάτων.
- Προσδιορισμός των περιπτώσεων κατά τις οποίες επιτράπησαν απευθείας απορρίψεις (άρθρο 11(3)(ι)).

Μέτρα που λαμβάνονται για ουσίες προτεραιότητας (Άρθρο 16)

- Εναρμόνιση της Κυπριακής νομοθεσίας με τις Οδηγίες 2008/105/ΕΚ και 2009/90/ΕΚ.
- Μητρώο εγκαταστάσεων που εκπέμπουν Ουσίες Προτεραιότητας – Σχέδιο Δράσης.
- Συμμόρφωση με τις τεχνικές προδιαγραφές της Οδηγίας 2009/90/ΕΚ και με τα διαλαμβανόμενα στο Μέρος Β του Παρατήματος Ι της Οδηγίας 2008/105/ΕΚ.

Μέτρα που λαμβάνονται για την πρόληψη ή μείωση των επιπτώσεων από ρυπαντικά ατυχήματα

Τα προτεινόμενα μέτρα για την πρόληψη της ατυχηματικής ρύπανσης συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Οι δεξαμενές αποθήκευσης καυσίμων των αεροδρομίων θα πρέπει να περιβάλλονται από στεγανό ανάχωμα και να παρακολουθούνται μέσω γεωτρήσεων με λήψη δειγμάτων 4 φορές ετησίως.
- Σύσταση Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου Ατυχηματικής Ρύπανσης.
- Συνέχιση του έργου ανάσωσης της ποσότητας αμιάντου που παραμένει στον πυθμένα του λιμένα Λεμεσού.
- Εκπόνηση μελέτης για την εγκατάσταση ηλεκτρονικού συστήματος ανίχνευσης διαρροής καυσίμων στη θαλάσσια περιοχή του τερματικού σταθμού Λάρνακας.

Μέτρα που λαμβάνονται δυνάμει του άρθρου 11(5) για υδάτινα σώματα τα οποία είναι απίθανο να επιτύχουν τους περιβαλλοντικούς στόχους του άρθρου 4

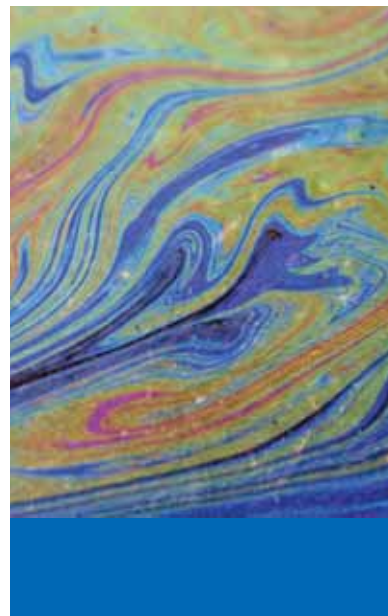
Στην κατηγορία αυτή, τα μέτρα που έχουν προταθεί αφορούν, στα εξής:

- Ανάπτυξη κατανεμημένου μοντέλου βροχής απορροής και μεταφοράς θρεπτικών και επιλεγμένων ρύπων σε επίπεδο Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (Π.Λ.Α.Π.)
- Ειδικό πρόγραμμα διερεύνησης λεκανών με αβέβαιες πηγές ρύπων.
- Επικαιροποίηση προγράμματος παρακολούθησης υδάτινων σωμάτων.
- Ειδικό πρόγραμμα ad hoc παρακολούθησης υδάτινων σωμάτων με υψηλή αβεβαιότητα στην ταξινόμηση.

Μέτρα για την Προώθηση Αποδοτικής και Αειφόρου Χρήσης του Νερού

Για την επίτευξη του στόχου της αειφόρου χρήσης των υδατικών πόρων, θα πρέπει να δρομολογηθούν δράσεις οι οποίες θα στοχεύουν σε ένα υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, στην εξασφάλιση της διαθεσιμότητάς τους για τις μελλοντικές γενιές και στην ευημερία του οικονομικού και κοινωνικού συστήματος. Στο πλαίσιο αυτό προτείνονται:

- Μελέτη αναδιάρθρωσης καλλιεργειών.
- Διερεύνηση συμπερίληψης στο Μητρώο Επαγγελματιών Αγροτών όλων

- των κατοίκων των ορεινών περιοχών.
- Περιορισμός διαρροών στο 18% ή 22% για αστικές περιοχές και Κοινοότητες αντίστοιχα κατά το έτος 2015.
  - Προώθηση τεχνολογιών αποδοτικής χρήσης του νερού στη βιομηχανία.
  - Εκπόνηση Μελέτης Στρατηγικού Προσδιορισμού ζωνών αποκλεισμού χωροθέτησης νέων γηπέδων γκολφ.
  - Σύνταξη σχεδίου διαχείρισης (masterplan) των εξωτερικών υδραγωγείων του συστήματος υδατοπρομήθειας.
  - Εκπόνηση τεχνικής μελέτης σχετικά με τον τρόπο τροφοδοσίας του Φασουρίου.
  - Ενιαία πολιτική αιφόρου διαχείρισης ομβρίων και υλοποίηση των σχετικών προτάσεων του Τ.Α.Υ.
  - Υλοποίηση έργων αξιοποίησης του ανακυκλωμένου νερού που προωθούνται από το Τ.Α.Υ. με στόχο την ένταξη του ανακυκλωμένου νερού στο υδατικό ισοζύγιο.

Μέτρα για Ελέγχους περιλαμβανομένης και της Απαίτησης για Αδειοδότηση Τεχνητού Εμπλουτισμού των Υδροφορέων

Ο τεχνητός εμπλουτισμός περιλαμβάνει όλα τα έργα που αφορούν στην εσκεμμένη επίσπευση του ρυθμού τροφοδοσίας του εκάστοτε υδροφόρου από επιφανειακές πηγές. Για τις περιπτώσεις τεχνητού εμπλουτισμού και ειδικά με χρήση επεξεργασμένων λυμάτων πρέπει να γίνουν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Επανεξέταση των υφιστάμενων Αδειών Τεχνητού Εμπλουτισμού λαμβάνοντας υπόψη τα πρόσφατα όρια κατωφλίου (thresholds) συγκεντρώσεων που έχουν καθορισθεί μέσω της Οδηγίας 2006/118/ΕΚ.
- Πρόβλεψη εναλλακτικής μεθόδου διάθεσης ανακυκλωμένου νερού για την αντιμετώπιση περιπτώσεων χημικής υποβάθμισης ενός υπόγειου σώματος.
- Καθορισμό συνθηκών (μέχρι το 2013) υπό τις οποίες οι ρύποι που απαριθμούνται στο Παράρτημα VIII, της Ο.Π.Υ, πρέπει να θεωρούνται επικίνδυνοι ή μη επικίνδυνοι.

Μέτρα για τις Διάχυτες Πηγές Απορρίψεων ικανές να προκαλέσουν ρύπανση

Η συμμόρφωση με τις πρόνοιες των Οδηγιών 91/271/ΕΟΚ, 91/676/ΕΟΚ, 86/278/ΕΟΚ και 96/61/ΕΚ καθώς και τους σχετικούς νόμους της Κυπριακής Δημοκρατίας, παρέχει το απαραίτητο πλαίσιο προστασίας από τις διάχυτες πηγές απορρίψεων. Πέραν αυτών απαιτούνται:

- Ειδική μελέτη, αντιμετώπισης του ζητήματος της αποχέτευσης και ασφαλούς από περιβαλλοντικής απόψεως, διάθεσης των λυμάτων μικρών οικισμών. Πρόταση βελτιωμένου συστήματος διαχείρισης της απόληψης, μεταφοράς και διάθεσης των βοθρολυμάτων.
- Αξιοποίηση και αναβάθμιση εργαλείου PIGWASTEMAN.
- Κατά προτεραιότητα χρηματοδότηση μετεγκατάστασης ή κατεδάφισης κτηνοτροφικών υποστατικών κοντά σε επιφανειακά σώματα των οποίων η κατάσταση είναι κατώτερη της καλής.

Συμπληρωματικά μέτρα που κρίνονται αναγκαία για να τηρηθούν οι καθοριζόμενοι περιβαλλοντικοί στόχοι

Διοικητικά Μέτρα

Υπάρχει διαπιστωμένη ανάγκη επέκτασης των ορίων των Συμβουλιών Υδατοπρομήθειας (Σ.Υ.) και Συμβουλιών Αποχέτευσης (Σ.Α.) με την ένταξη και παραλαβή των δικτύων των όμορων δήμων και κοινοτήτων. Με τις επεκτάσεις αυτές, δημιουργούνται οικονομίες κλίμακος που αναμένεται να επιφέρουν σημαντική μείωση στην τιμή που πωλείται το νερό και επιπλέον διασφαλίζεται η καλή ποιότητα του νερού και η συστηματική παρακολούθηση και ο έλεγχος των δικτύων και των εγκαταστάσεων ύδρευσης. Προτείνεται:

- Η δημιουργία Ενιαίων Σ.Υ. και Σ.Α. σε επίπεδο Επαρχίας.
- Η διοικητική διερεύνηση των όρων και των προϋποθέσεων για την ίδρυση και λειτουργία Σ.Υ. στις Επαρχίες Πάφου και Αμμοχώστου.
- Η εκπόνηση μελέτης για την υπαγωγή στο Τ.Α.Υ. συγκεκριμένων κοινοτικών δικτύων υδατοπρομήθειας.
- Η σταδιακή απαγόρευση παροχής νερού υδατοπρομήθειας μέσω ιδιωτικών γεωτρήσεων.

Οικονομικά και Φορολογικά Μέτρα

Τα μέτρα που προτάθηκαν στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνουν:

- Δημιουργία «Ταμείου Νερού».
- Επιδοτήσεις για μειωμένη χρήση αρδευτικού νερού.
- Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του αγροτικού πληθυσμού αλλά και επιβολή κυρώσεων / προστίμων.

Περιβαλλοντικές Συμφωνίες μετά από Διαπραγμάτευση

Η υλοποίηση παρόμοιων προγραμμάτων εθελοντικών συμφωνιών μεταξύ κυβερνητικών αρχών και ενός ή περισσότερων ιδιωτικών συμβαλλόμενων μερών που συζητείται ευρύτατα πλέον σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προτείνεται να εξεταστεί στον επόμενο Διαχειριστικό κύκλο.

Έλεγχοι Εκπομπής

Αποτελούν μέρος της «συνδυασμένης προσέγγισης» για τον έλεγχο της ρύπανσης. Για να επιτευχθεί ένας τέτοιος βαθμός ελέγχου, οι Αρμόδιες Αρχές θα πρέπει να έχουν επαρκείς νομικές αρμοδιότητες και πόρους ώστε να είναι σε θέση να:

- α. Εντοπίζουν και να παρακολουθούν όλων των ειδών τις απορρίψεις στη λεκάνη απορροής.
- β. Εκδίδουν άδειες για την απόρριψη λυμάτων και να επιβάλλουν την τήρηση των όρων των αδειών.
- γ. Αναλαμβάνουν δράσεις για την πρόληψη της ρύπανσης είτε με την επιβολή ζωνών προστασίας είτε μέσω του ελέγχου των δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην κατάσταση των υδάτων.

Απαιτείται:

- Η ολοκλήρωση του έργου των αδειοδοτήσεων για εκείνες τις εγκαταστάσεις που σήμερα δεν διαθέτουν Α.Α.Α. ή που οι Άδειές τους έχουν λήξει και η εντατικοποίηση των ελέγχων συμμόρφωσης με τις Α.Α.Α.

Κώδικες Ορθών Πρακτικών

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρακολούθησης στον ποταμό Γαρύλλη αλλά και στον ταμιευτήρα του φράγματος Πολεμιδίων εντοπίστηκαν υψηλές συγκεντρώσεις δραστικών ουσιών προϊόντων φυτοπροστασίας (Trifluralin και Alachlor). Για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού προτείνεται η θέσπιση Κώδικα Ορθής Πρακτικής στη συγκεκριμένη λεκάνη σε σχέση με τη χρήση προϊόντων φυτοπροστασίας.

Μέτρα Διαχείρισης της Ζήτησης

Στην προσπάθεια προώθησης μέτρων και στόχων για μείωση της κατανάλωσης σε νερό από όλες τις χρήσεις, ακολουθείται από την Κυπριακή Δημοκρατία μία πολιτική διαχείρισης της ζήτησης με σημαντικά οφέλη. Σήμερα έχουν ληφθεί μέτρα, όπως οικονομικά, επικοινωνιακά, νομοθετικά και διοικητικά, καθώς και τεχνολογικά, προκειμένου να διασφαλίζεται η αειφόρος χρήση του νερού.

Στα πλαίσια αυτά το Τ.Α.Υ. καταβάλλει ποικιλοτρόπως σημαντική προσπάθεια για την ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τα ζητήματα διαχείρισης των υδατικών πόρων, η οποία θα πρέπει να συνεχιστεί. Ακόμα προτείνεται:

- Η εκπόνηση μελέτης αναδιάρθρωσης καλλιεργειών.
- Η εφαρμογή συστήματος μέτρησης, καταγραφής και αναφοράς των απωλειών των Μεγάλων Κυβερνητικών Αρδευτικών Έργων.
- Η αξιοποίηση της βάσης δεδομένων του Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών (Κ.Ο.Α.Π.).
- Η αντιμετώπιση του ζητήματος των απωλειών των υδρευτικών δικτύων.

Μέτρα Αποτελεσματικότητας και Επαναχρησιμοποίησης

Προτείνεται η συνέχιση των δράσεων αποτελεσματικής χρήσης /επαναχρησιμοποίησης που υλοποιούνται ήδη από το Τ.Α.Υ.

Το νερό πρέπει να παραμείνει δημόσιο αγαθό στο οποίο θα πρέπει να έχουν όλοι πρόσβαση σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά δίκαιες τιμές.

Θα πρέπει να αναγνωρισθεί ότι η αποψίλωση δασών και η ανεξέλεγκτη αστική και τουριστική ανάπτυξη συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της λειψυδρίας. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους προβληματισμούς σχετικά με τους υδάτινους πόρους κατά τον προγραμματισμό τους για την χρήση των εδαφών, και συγκεκριμένα σε σχέση με την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων σε ευαίσθητες λεκάνες απορροής των ποταμών, συμπεριλαμβανομένων των παράκτιων περιοχών.

Θα πρέπει να προβλεφθεί από το μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Κύπρου η δυνατότητα παρέμβασης σε καταστάσεις κρίσης που ενδέχεται να προκύψουν από ακραία ξηρασία.

Η εξοικονόμηση ύδατος θα πρέπει να αποτελέσει απόλυτη προτεραιότητα για τη Δημοκρατία προκειμένου να αντιμετωπισθεί η λειψυδρία και η ξηρασία.

Η Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να ενσωματώσει τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων στα κριτήρια, τα οποία πρέπει να πληρούν οι χρήστες πριν τους χορηγηθεί χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό ή από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε..

Επίσης θα πρέπει να υποστηρίξει την τεχνολογία, την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την καινοτομία που οδηγούν σε μικρότερη κατανάλωση ύδατος, με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας κατά τη διαχείριση των υδάτων. Οι ιδιωτικές και δημόσιες κολυμβητικές δεξαμενές (πισίνες) αποτελούν ένα σημαντικό καταναλωτή νερού στην Κύπρο. Θα πρέπει να θεσπιστεί ένα κατάλληλο τέλος για τις πισίνες.

Οι απώλειες που οφείλονται σε διαρροές στο δημόσιο δίκτυο ύδρευσης θα πρέπει να περιορισθούν. Στην κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να γίνει εγκατάσταση κεντρικών υδρομετρητών στο 100% των Κοινοτήτων μέχρι το 2015 και εγκατάσταση ικανοποιητικού αριθμού υδρομετρητών στους καταναλωτές. Σταδιακά θα πρέπει να καλυφθούν με υδρομετρητές όλα τα υποστατικά της Κύπρου.

Τα κριτήρια απόδοσης νερού πρέπει, όπου αυτό είναι εφικτό, να αποτελέσουν τμήμα των κατασκευαστικών προτύπων για τα κτίρια. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται:

- Η Σύμβαση Κατευθυντήριου Κειμένου για τη δημιουργία κήπων με μικρές απαιτήσεις σε νερό άρδευσης σε αναπτύξεις και
- Η Σύμβαση Κατευθυντήριου Κειμένου Προδιαγραφών και Κωδίκων εξοπλισμού νέων κτιρίων με συσκευές χαμηλής υδατικής κατανάλωσης. Η εγκατάσταση των συσκευών αυτών θα πρέπει να γίνει υποχρεωτική σε όλες τις νεόδμητες κρατικές οικοδομές.

Εγκαταστάσεις Αφαλάτωσης

Μέχρι σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο με μέγιστη παραγωγή 2 Μόνιμες Μονάδες Αφαλάτωσης, αυτές της Δεκέλειας και της Λάρνακας, με συνολική παραγωγή 122.000 m³/ημέρα. Η πολιτική της Κυβέρνησης είναι η πλήρης απεξάρτηση της υδατοπρομήθειας των αστικών και τουριστικών περιοχών από τη βροχόπτωση και η ικανοποίηση της μέγιστης ζήτησης που παρουσιάζεται τη θερινή περίοδο, από μονάδες αφαλάτωσης. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, το Τ.Α.Υ. είχε δρομολογήσει Σχέδιο Αφαλατώσεων το οποίο περιλαμβάνει την κατασκευή 5 Μόνιμων Μονάδων Αφαλάτωσης, με συνολική παραγωγή 250.000 m³/ημέρα.

Προτείνονται τα ακόλουθα:

- Η καταβολή περιβαλλοντικού τέλους για την αδειοδότηση ιδιωτικών μονάδων αφαλάτωσης.
- Η συσχέτιση του βαθμού αξιοποίησης των μονάδων αφαλάτωσης με την προσδιορισμένη Κατάσταση Επιφυλακής για την Ξηρασία στο πλαίσιο του Τελικού Σχεδίου Διαχείρισης της Ξηρασίας.

Έργα Υποδομών

Προτείνονται τα ακόλουθα:

- Εκπόνηση οριστικής μελέτης και η κατασκευή έργων για τη σύνδεση υδατοφράκτη Γερμασόγειας με το Νότιο Αγωγό.
- Εκπόνηση μελέτης για τη διασύνδεση των ταμειευτήρων της Πάφου με το ενιαίο σχέδιο Νοτίου Αγωγού.
- Εκπόνηση μελέτης διερεύνησης της δυνατότητας κατασκευής διυλιστηρίου κοντά στο φράγμα Κούρη για την κάλυψη των αναγκών υδατοπρομήθειας ορισμένων ορεινών Κοινοτήτων.
- Εκπόνηση μελέτης και κατασκευή απαραίτητων έργων για την αποκατάσταση αγωγού μεταφοράς ανακυκλωμένου νερού στην περιοχή της Τίμης.

Τεχνητός Εμπλουτισμός Υδροφορέων

Τα σχετικά με τον τεχνητό εμπλουτισμό προτεινόμενα μέτρα περιλαμβάνουν:

- Διεύρυνση προγράμματος παρακολούθησης εμπλουτισμού υδροφορέα Έζουσας με προσθήκη παραμέτρων όπως Hg, TCE & PCE αλλά και άλλων που κρίνονται απαραίτητες, σε τετραμηνιαία βάση.
- Εκπόνηση Υδρογεωλογικής Μελέτης στην ευρύτερη περιοχή έργων εμπλουτισμού Έζουσας, με σκοπό τη διερεύνηση και πρόληψη επιπτώσεων σε γειτονικές περιοχές. Επικαιροποίηση τρισδιάστατου ομοιώματος υπόγειας απορροής στην περιοχή του Κιτίου με προσομοίωση ποιό-

τητας και κίνησης υπογείου νερού για περαιτέρω αξιολόγηση σεναρίων εμπλουτισμού

- Εκπόνηση μελέτης «Επικαιροποίηση μελέτης διάθεσης ανακυκλωμένου νερού Συμβουλίων Αποχέτευσης Αγίας Νάπας – Παραλιμνίου για εμπλουτισμό υδροφορέων».
- Τεχνική και περιβαλλοντική διερεύνηση της δυνατότητας κατασκευής αναβαθμών/δημμάτων εμπλουτισμού.
- Εκπόνηση υδρογεωλογικής μελέτης υπόγειου υδάτινου σώματος Πύργου.

Εκπαιδευτικά Μέτρα

Τα εκπαιδευτικά μέτρα αποσκοπούν στη δημιουργία υδατικής συνείδησης στα σχολεία, αλλά και στο ευρύτερο κοινό. Προτείνονται τα εξής:

- Ενίσχυση δράσεων δημιουργίας υδατικής συνείδησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.
- Δημιουργία ιστοσελίδας προώθησης υδατικής συνείδησης.
- Συναντήσεις του Τ.Α.Υ. με Κοινοτάρχες και Κοινοτικά Συμβούλια σε μικρές ομάδες.
- Οδηγός ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε σχέση με θέματα ρύπανσης προερχόμενης από δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα.
- Εκπαιδευτικά προγράμματα του κοινού και ειδικά εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα σε αγρότες και σε ξενοδοχειακές μονάδες.
- Εκπαίδευση και εξειδίκευση προσωπικού για θέματα παρακολούθησης υπόγειου νερού και διαχείρισης δεδομένων.
- Εκστρατεία διαφώτισης του κοινού για τη διαχείριση των ομβρίων υδάτων.

Έργα Έρευνας, Ανάπτυξης και Επίδειξης

Προτείνεται η λειτουργία μονάδας Έρευνας και Ανάπτυξης Θεμάτων Νερού. Επιπλέον προτείνεται η εκπόνηση των ακόλουθων ερευνητικών προγραμμάτων:

- Ανάπτυξη κατανεμημένου μοντέλου βροχής απορροής και μεταφοράς θρεπτικών και επιλεγμένων ρύπων.
- Προσδιορισμός συνθηκών αναφοράς σε λιμναία σώματα.
- Διερεύνηση της τυπολογίας των ποταμών υποεπιφανειακής ροής.
- Ανάπτυξη Συστημάτων Αποτίμησης Ποιοτικών Στοιχείων Παραρτήματος V της Ο.Π.Υ.
- Επικαιροποίηση του δικτύου παρακολούθησης.
- Ενίσχυση υποδομών παρακολούθησης μετεωρολογικών παραμέτρων.

Χρήση Επεξεργασμένων Λυμάτων Πόλεων και Κοινοτήτων

Στην κατηγορία αυτή των μέτρων ισχύουν οι ακόλουθες αρχές:

- Η γενικευμένη χρήση ανακυκλωμένου νερού θα αποτελεί εξαιρετικά ωφέλιμη προσθήκη στο υδατικό ισοζύγιο. Το ζήτημα της υψηλής αλατότητας του ανακυκλωμένου νερού θα πρέπει εντούτοις να αντιμετωπισθεί.
- Επειδή η τεχνολογία της επεξεργασίας νερού συνεχώς βελτιώνεται, απαιτείται μία ενιαία μελετητική αντιμετώπιση του συστήματος «επεξεργασία λυμάτων – περαιτέρω επεξεργασία για ανακύκλωση».
- Σημαντικό είναι επίσης να εξασφαλισθούν, επιπλέον των σημερινών, ποσότητες ανακυκλωμένου νερού για την κάλυψη αναγκών του Νότιου Αγωγού που αποτελεί το σημαντικότερο αλλά και το πλέον προβληματικό, από πλευράς κάλυψης της ζήτησης, από τα μεγάλα έργα.

Με βάση τα ανωτέρω ζητήματα, προκύπτει η ανάγκη:

- Εκπόνησης τεχνικής και περιβαλλοντικής μελέτης σκοπιμότητας της κατασκευής υποθαλάσσιου αγωγού μεγάλου μήκους για τη διάθεση άλμης από τις αφαλατώσεις ανακυκλωμένου νερού Λευκωσίας ή και Λάρνακας.
- Εκπόνησης μελέτης σκοπιμότητας για τη διάθεση των προβλεπομένων αυξημένων ποσοτήτων ανακυκλωμένου νερού για Πάφο.
- Εκπόνησης εδαφολογικής μελέτης για τον προσδιορισμό των απαιτούμενων ορίων για την εφαρμογή ανακυκλωμένου νερού για άρδευση στις περιοχές Γερμασόγειας, Πολεμιδίων, Ακρωτηρίου, Αραδίππου, Αθηνού, Μεσσαρίας, Κοκκινοχωρίων και Κιτίου.

Ιζήματα

Τα ιζήματα αντιμετωπίζονται από την Ο.Π.Υ. ως σημαντικά στοιχεία για την αξιολόγηση της κατάστασης των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων. Προκειμένου να επιτευχθεί μετρήσιμη και αξιόλογη πρόοδος μέχρι τα έτη 2015 ή 2021, αλλά και στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας 2008/105/ΕΚ, θα πρέπει να γίνουν τα εξής σε σχέση με τα ιζήματα:

- Α. Εκτέλεση προγραμμάτων εκτίμησης της ποιότητας των ιζημάτων.
- Β. Σε περίπτωση εντοπισμού ρύπανσης:
  - Χαρτογράφηση των περιοχών προέλευσης των ουσιών που εντοπίζονται στα ιζήματα (φυσικές αιτίες ή ανθρωπογενείς).
  - Ανάπτυξη υδροδυναμικών και μοντέλων μεταφοράς ιζημάτων μέσω των οποίων θα προσομοιώνεται η μεταφορά ρύπων από την πηγή εκπομπών (π.χ. βιομηχανική μονάδα) προς το υδάτινο σώμα.
  - Μοντέλα βιοσυσσώρευσης στους ζωντανούς οργανισμούς που απαντώνται στα υδάτινα οικοσυστήματα.
  - Σχέδιο δράσης απορρύπανσης περιοχής.

Στην παρούσα διαχειριστική περίοδο προτείνεται η εκπόνηση προγράμματος δειγματοληψίας και ανάλυσης ιζημάτων σε 9 ταμιευτήρες, 4 αλμυρές λίμνες και στο λιμένα Λεμεσού.

Είναι τα μέτρα αποτελεσματικά;

Για όλα τα προτεινόμενα μέτρα πραγματοποιήθηκε, όπως η Ο.Π.Υ. ορίζει, ανάλυση κόστους αποτελεσματικότητας ώστε να προσδιοριστεί ο συνδυασμός των μέτρων που θα οδηγήσει στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων έως το 2015, με το μικρότερο δυνατό κόστος.

Συνολικά εξετάστηκαν 53 μέτρα τα οποία ταξινομήθηκαν με βάση το λόγο κόστους-αποτελεσματικότητας σε απολύτως απαραίτητα, απαραίτητα και ουδέτερα.

Από την ανάλυση προέκυψε ότι τα μέτρα που η εφαρμογή τους είναι αποτελεσματική στο σύνολο των υδάτινων σωμάτων είναι μέτρα που προωθούν τη μελέτη προτάσεων για την οικολογική αποκατάσταση υποβαθμισμένων υδάτινων σωμάτων και υγροτόπων ή τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση της οικολογικής κατάστασης ή την παρακολούθησή τους. Επίσης αποτελεσματικά φαίνεται να είναι μέρος των μέτρων που προωθούν την έρευνα, την ανάπτυξη και τον καλύτερο έλεγχο των ποιοτικών χαρακτηριστικών των υδάτινων σωμάτων. Τέλος διοικητικά μέτρα και μέτρα αποτελεσματικότητας και επαναχρησιμοποίησης όπως τα μέτρα που προωθούν τη δημιουργία αισθήματος περιβαλλοντικής ευθύνης και επιμορφώνουν και ενημερώνουν τον πληθυσμό για τα οφέλη της ορθολογικής διαχείρισης του νερού κατέχουν σημαντική θέση. Η εφαρμογή των παραπάνω μέτρων αναμένεται να έχει κεντρικό ρόλο στην επίτευξη καλής υδατικής, τόσο ποιοτικής, όσο και ποσοτικής κατάστασης.

Ποιά ήταν η άποψη του κοινού;

Πραγματοποιήθηκε ευρεία, εκτεταμένη και πλήρης από κάθε άποψη, δημόσια διαβούλευση, όπως η Ο.Π.Υ. προβλέπει, σε τρία διακεκριμένα στάδια.

Το Α' στάδιο διαβούλευσης ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2007 και ολοκληρώθηκε σε διάστημα έξι μηνών. Στο διάστημα αυτό υλοποιήθηκαν επιγραμματικά οι ακόλουθες δράσεις:

- Χαρτογράφηση ενδιαφερόμενων φορέων,
- Σχεδιασμός δράσεων διαβούλευσης,
- Επιλογή εργαλείων και μεθόδων,
- Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής

Το Β' στάδιο διαβούλευσης ξεκίνησε το Δεκέμβριο του 2007 και ολοκληρώθηκε σε διάστημα πλέον των έξι μηνών. Στο διάστημα αυτό έγιναν τα εξής:

- Συζήτηση για τα σημαντικά ζητήματα διαχείρισης του νερού. Η Αρμόδια Αρχή έδωσε ευρεία δημοσιότητα στο σχετικό κείμενο ενώ οργάνωσε συστηματικές δράσεις ενημέρωσης (κοινού και φορέων) και συνέλεξε σχετικές απόψεις μέσω ειδικά διαμορφωμένου ερωτηματολογίου.
- Διαμόρφωση ενός σταθερού πλαισίου ενημέρωσης, επικοινωνίας και ανταλλαγής απόψεων.
- Οργάνωση Εκπαιδευτικού Εργαστηρίου Δημοσίων Λειτουργών σε θέματα τεχνικών διαβούλευσης.

Το Γ' στάδιο διαβούλευσης ξεκίνησε το Μάιο του 2010 και ολοκληρώθηκε σε διάστημα έξι μηνών. Έτσι, στη βάση των προαναφερόμενων σημαντικών υδατικών ζητημάτων, διαμορφώθηκε το Προσχέδιο Διαχείρισης το οποίο τέθηκε σε ευρεία διαβούλευση με το κοινό.

Στο πλαίσιο της διαβούλευσης έγιναν μια σειρά από δημόσιες δράσεις και παρουσιάσεις καθώς επίσης και δεκατρείς συνολικά δημόσιες ανοικτές συναντήσεις (4 Επαρχιακές Συναντήσεις, 4 Συναντήσεις Φορέων, 4 Συναντήσεις Κοινοταρχών και 1 Παγκύπρια Συνάντηση).

Τα αποτελέσματα της διαβούλευσης ανακοινώθηκαν σε ευρεία ανοικτή Παγκύπρια συνάντηση η οποία πραγματοποιήθηκε την 1^η Δεκεμβρίου 2010.

Γιατί το Σχέδιο Διαχείρισης των νερών είναι σημαντικό

Το Σχέδιο Διαχείρισης έχει διάφορες λειτουργίες, αλλά πρώτιστα καταγράφει την παρούσα κατάσταση των υδάτινων σωμάτων και καθορίζει, ποια μέτρα πρέπει να ληφθούν για να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι.

Ακόμα το Σχέδιο Διαχείρισης συντονίζει το Πρόγραμμα Μέτρων, ιεραρχεί τις διάφορες δράσεις για την προστασία των νερών ενώ λαμβάνει γνώση και προσανατολίζει άλλα σχέδια και προγράμματα που υλοποιούνται στην Κύπρο σε τρόπο ώστε να μην προξενούνται επιπτώσεις άμεσες ή έμμεσες στα υδάτινα σώματα.

Τέλος το Σχέδιο Διαχείρισης αποτελεί το βασικό εργαλείο προγραμματισμού και τον κεντρικό μηχανισμό αναφοράς της Αρμόδιας Αρχής που είναι το Υπουργείο Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος προς την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Με άλλα λόγια το Σχέδιο Διαχείρισης αποτελεί το διαμεσολαβητή μεταξύ της Κύπρου και της Ε.Ε. σε θέματα νερών.

Το Σχέδιο Διαχείρισης αποτελεί το μέσο για τη διασφάλιση της αειφορίας του νερού για τη σημερινή και τις μελλοντικές γενιές.

Επικοινωνήστε μαζί μας

Μπορείς να επικοινωνήσεις μαζί μας με οποιονδήποτε από τους ακόλουθους τρόπους:

email

director@wdd.moa.gov.cy, telemetry@wdd.moa.gov.cy

Τηλεφωνικά

Τηλ.: (357) 22609000

Fax: (357) 22675019

Ταχυδρομικά

Λεωφόρος Κέννεντυ 100- 110, 1047 Παλλουριώτισσα,
Λευκωσία

Ο ιστότοπος του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων (Τ.Α.Υ.) περιέχει μια σειρά από χρήσιμες πληροφορίες για την Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων, το Σχέδιο Διαχείρισης, το περιβάλλον και την υδατική πολιτική της Κύπρου. Επίσης στον ίδιο ιστότοπο μπορείς να αναζητήσεις τους χάρτες που σχετίζονται με το Σχέδιο Διαχείρισης, το πρόγραμμα παρακολούθησης των υδάτων της Κύπρου και μια σειρά από άλλα υποστηρικτικά κείμενα και πληροφορίες.

Γ.Τ.Π. 299/2011-3.000 ISBN 978-9963-50-045-1
Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Theopress Ltd